

TALOUSNEUVOSTO

22.3.2012

Kokousmuistio 3/2012

Aika 21.3.2012 klo 8.00–9.00

Paikka Valtioneuvoston juhlahuoneisto

Läsnä Katainen Jyrki, puheenjohtaja
Gustafsson Jukka
Häkämies Jyri
Ihalainen Lauri
Lyly Lauri
Marttila Juha
Mäenpää Mikko
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka
Niinistö Ville
Penttilä Risto E.J.
Urpilainen Jutta
Stadigh Kari (at)
Heinonen Olli-Pekka (at)
Sinko Pekka (s)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.00 todeten asialistan: konsernijohtaja Kari Stadigh alustaa pääomamarkkinastrategiasta ja valtiovarainministeri Jutta Urpilainen valtiontalouden kehyspäätöksestä. Kansallista pääomamarkkinastrategiaa pohtineen työryhmän raportti ”Pääomamarkkinat ja kasvu” oli toimitettu jäsenille kokouskutsun mukana.

2 Pääomamarkkinastrategia

Kari Stadigh esitteli johtamansa pääomamarkkinastrategiaa pohtineen työryhmän työn lähtökohtia ja keskeisiä suosituksia. Hän painotti voimakkaasti työryhmän tilanneanalyysia, jonka mukaan Suomen talous kärsii heikon suhdannetilanteen ohella rakenteellisista ongelmista, jotka hidastavat kasvua ja joita ei vielä laajasti tiedosteta. Näiden ratkaisemiseksi tarvitaan rakenteita korjaavia toimenpiteitä.

Talouden rakenneongelmat ovat muhineet jo pitkään, mutta peittyneet aikaisemmin erityisesti telekommunikaatioalan hyvän kehityksen taakse. Telekommunikaatioalan työllistävä vaikutus Suomessa tuskin palaa ennalleen, vaikka sen vaikeudet onnistuttaisiin ratkaisemaan. Erityisen huolestuttavaa on hyvinvointilupausten perustuminen Suomessa pitkälti ”velkavipuun”, joka heijastuu muun muassa valtion velan kasvuna ja suuren kattamattomana eläkevastuuna. Velka on erityisen haitallista tilanteessa, jossa kasvu on heikkoa.

Keskeisiä tarvittavia toimenpiteitä ovat keinot työpaikkojen synnyttämiseksi erityisesti palvelusektorille sekä kotimaisen pörssin elinvoiman palauttamiseksi. Näitä ovat muun muassa kotitalousvähennyksen käyttö suhdanneluonteisesti, eri omaisuustulolajien verotuksen neutralisointi sekä valtion omistusten valikoitu listaaminen pörssiin. Enemmän kotimaisia pääomia on pyrittävä ohjaamaan riskin kantamiseen ja kasvun rahoittamiseen. Tätä voidaan tukea muun muassa löysentämällä eläkeyhtiöitä koskevaa lainan-

oton rajoitusta sekä muuttamalla verojärjestelmää suotuisammaksi kasvaville ja sukupolvenvaihdoksessa toimintaansa jatkaville, työllistävälle PK-yrityksille.

3 Valtiontalouden kehyspäätös

Jutta Urpilainen kertoi hallituksen aikovan lähestyä kehysriihen avoimia kysymyksiä kolmijakoisella strategialla. Ensiksikin tullaan keskustelemaan ja päättämään rakenteellisista pidemmän aikavälin luottamusta lisäävistä toiminnoista. Toisen kokonaisuuden muodostavat menoleikkaukset ja veronkorotuksia sisältävät välittömät sopeutustoimet. Kolmannen "korin" muodostavat suhdanneluonteiset toimet, joilla pyritään muun muassa jo päätettyjä ja välttämättömiä menoja aikaistamalla tukemaan talouden elpymistä.

Työmarkkinajärjestöjen rooli on merkittävä nimenomaan rakenteellisten, pitkällä aikavälillä vaikuttavien toimien aikaansaamisessa. Erillinen työryhmä on myös asetettu pohdimaan ehdotuksia IT-alan sopeutumisen edistämiseksi. Sopeutustoimien lopullinen mitoitus riippuu paljolti siitä, kuinka mittava ja uskottava rakennetoimien paketti muodostuu. Tavoitteesta kääntää velkasuhde laskuun ennen vaalikauden loppua on tarkoitus pitää kiinni.

Pääministeri totesi hallituksen joutuvan ottamaan huomioon kehyspäätöksissä sekä kotimaiset että kansainväliset paineet. Velkaantumisen taittaminen palvelee molempia tarpeita. Rakennepoliittiset toimet ovat tärkeitä, mutta niiden onnistumiseen liittyy pidemmällä aikavälillä aina myös riskejä. Siksi olisi tärkeää sisällyttää pakettiin yleistä luottamusta lisääviä ja ilmapiiriä parantavia toimia.

4 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia näkökohtia ja kysymyksiä:

Pääomamarkkinastrategia

- Raportissa painotetaan tarvetta ohjata enemmän pääomia kotimaisiin kohteisiin, mutta ei pohdita juurikaan sitä, mistä järkeviä sijoituskohteita syntyy ja riittääkö niitä. Nyt on jo nähtävissä merkkejä pääoman hakeutumisesta kasvavassa määrin ulkomaille.
- PK-yritysten näkökulmasta raportissa ehdotetut verohelpotukset eivät perintöveron huojennusta lukuun ottamatta vaikuta kovin merkittävilta. Kun tähän lisätään ehdotettu eläkemaksun etupainotteinen korotus, nettovaikutus saattaa olla yrittäjälle jopa negatiivinen.
- Pörssi on Suomessa nuupahtamassa ja eritasoisia toimia sen elvyttämiseksi tarvitaan. Mahdollisina keinoina tulisi selvittää mm. pienten osinkojen verovapautta sekä myös potentiaali pörssin sisäisten toimintatapojen tehostamiseen.
- 1990-luvun laman jälkeen Suomessa pyrittiin kehittämään verotusta yleisellä tasolla kannustavammaksi. Nyt näyttäisi enemmänkin siltä, että pyritään "täsmällyttämään" puuttamalla vain verotuksen rajattuihin ongelmakohtiin.
- Ehdotus kansalaisten talousosaamisen vahvistamisesta mm. opetussuunnitelmia kehittämällä on kannatettava.
- Eläkemaksujen etupainoinen korotus – sidottuna työurien pidentämiseen ja eläkevastuun rajojen täsmentämiseen – on myös yrittäjien edun mukaista.
- Työeläkelaitosten osakeomistuksen kohtuullinen hajauttaminen kotimaisiin kohteisiin on myös riskienhallintamielestä perusteltua.

Kehyspäättös

- Esitetty kolmijakoinen strategia kehyspäättösten osalta vaikuttaa loogiselta ja järkevältä. On myös syytä pohtia, miten yhtäältä rakenteelliset toimet ja toisaalta välittömät sopeutustoimet vaikuttavat suhteessa valtion luottokelpoisuuteen.
- Ulkoisen uskottavuuden ja luottoluokituksen kannalta korostuvat rakenteelliset toimet, mutta myös osoitettu päätöksentekokyky sinänsä on luokituksen säilymisen kannalta tärkeää.
- Hallituksen tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, etteivät kehysriihessä päätetyt toimet siirrä menopaineita kunnille.
- Meneillään olevissa työmarkkinajärjestöjen välisissä työuraneuvotteluissa asetelma vaikea ja jossain määrin epäsymmetrinen kasaten paljon paineita työntekijäpuolelle.
- Suomen poliittisessa järjestelmässä osa yleensä parlamentaarisen päätöksenteon piiriin kuuluvista asioista on siirretty työmarkkinaosapuolten valtaan. Tämä edellyttää järjestöiltä vastuuta ja päätöksentekokykyä vaikeissakin oloissa, jota nyt tarvitaan.
- Kehyspäättöksen yhteydessä olisi tärkeää määritellä ja viestiä, millaista "polkua" ja millaisin tavoittein hallitus jatkaa sen jälkeen eteenpäin.
- Kasvutalkoot eivät hallituksen osalta lopu kehysriiheen. Tarkoituksena on, että hallitus seuraa mm. IT-alan rakennusmuutosohjelman toimeenpanoa sekä hyvinvoinnin kannalta tärkeän vaihtosuhteen kehitystä.

5 Kokouksen päättäminen

Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 11.4.2012 klo 8.00. Kokouksen aiheena on "Rahoitusmarkkinat ja euroalueen rahapolitiikka sekä kansalliset EU-ohjelmat". Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.00.

Pekka Sinko
pääsihteeri